

TÜRKİYE İSRAFI ÖNLEME VAKFI

Türkiye'nin Sorunlarına Çözüm Serisi: 13

Kıbrıs Sorunu ve AB Sürecinde Kazan-Kazan Yaklaşımı

AMAÇ

HAKKANİYET ve ADALETE
UYGUN BİR
ÇÖZÜM

Prof. Dr. AZİZ AKGÜL
Diyarbakır Milletvekili
ve
Türkiye İsrافی Önleme Vakfı
Mütevelli Heyeti Başkanı

KIBRIS SORUNU VE AVRUPA BİRLİĞİ SÜRECİNDE KAZAN - KAZAN YAKLAŞIMI

Prof. Dr. Aziz AKGÜL
Diyarbakır Milletvekili

ve

Türkiye İsrافی Önleme Vakfı Başkanı
Mütevelli Heyeti Başkanı

EKİM 2004

TÜRKİYE İSRAFI ÖNLEME VAKFI
Türkiye'nin Sorunlarına Çözüm Serisi:13

Türkiye İsrafı Önleme Vakfı

Karaca Sok. No: 17/2
Gaziosmanpaşa 06700 ANKARA
Tel : 0.312. 440 88 66
Faks : 0.312. 440 93 99
e-posta : israf@israf.org
web sitesi : www.israf.org.tr

Baskı: EMEK OFSET LTD. ŞTİ.
Tel: 0.312.431 25 87 - 431 34 76

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
I. KIBRIS SORUNU VE AB SÜRECİ	7
II. SIFIR TOPLAMLI OYUN	14
III. KAZAN - KAZAN YAKLAŞIMI	14
IV. KAZAN-KAZAN YAKLAŞIMINA GÖRE KIBRIS'TA TARAFLARIN DURUMU	16
V. KAZAN-KAZAN YAKLAŞIMINA GÖRE AB ÜYELİĞİNİN TARAFLAR AÇISINDAN DURUMU	24
SONUÇ	33

ÖNSÖZ

Dış politikamızın ana amacı; Türkiye’de, komşu ülkelerde ve ötesinde barış ve refah içinde, istikrarlı, işbirliğine dayalı ve beşeri kalkınmayı sağlayacak bir bölgesel ve uluslararası ortamın oluşturulmasıdır.

Küreselleşme sebebiyle ülkeler arası artan karşılıklı etkileşim ve bağımlılık gittikçe güçlenmektedir. Söz konusu etkileşim ve bağımlılık, ekonomi ve güvenlik konularında olduğu gibi, sosyal, kültürel gibi birçok alanda kendini göstermektedir.

AB’ne üyelik için, Avrupa Ekonomik Topluluğunun 1958 yılında kurulmasından kısa bir süre sonra Temmuz 1959’da Topluluğa tam üye olmak için başvurmuştur. Uzun süre sonra, Aralık 1999 tarihinde Türkiye’nin AB tam üyeliğine adaylığının teyidi ile üyelik sürecini yeni bir boyuta taşımıştır. Bu çerçevede Avrupa Birliği Katılım Ortaklığı Belgesini, buna karşılık Türkiye de kendi Ulusal Programını hazırlayarak uygulamaya koymuştur.

Diğer taraftan Kıbrıs, Türkiye’nin uzun süredir çözümsüz kalmış önemli bir sorunudur. Bu soruna adil ve hakkaniyete uygun bir çözüm bulunabilmesi amacıyla, Türkiye Annan Planı çerçevesinde Ada’daki taraflar arasında kazan – kazan yaklaşımını esas alan bir müzakere

süreci yürütmüş olup, bu yaklaşım hem ülkemizde hem de uluslararası camiada da genel kabul görmüştür.

Türkiye'nin dış politikada yüz yüze olduğu sorunları ve gelecekte olması muhtemel problemlerini, kazan-kazan yaklaşımı ile çözüme kavuşturması bölgede ülkemizi çok avantajlı duruma getirecektir. Özellikle, Kıbrıs ve Türk -Yunan sorunlarının çözümü ile Avrupa Birliği üyeliğimiz için tarafların kazançlı olacağı KAZAN-KAZAN yaklaşımının izlenmesi dış politikamıza farklı bir ufuk açacağı değerlendirilmektedir.

Prof. Dr. Aziz AKGÜL
Türkiye İsrafı Önleme Vakfı
Mütevelli Heyeti Başkanı ve
Diyarbakır Milletvekili

I. KIBRIS SORUNU VE AB VE SÜRECİ

A) KIBRIS SORUNU

1950'li yıllardan bu yana ulusal bir dava haline gelen Kıbrıs sorunu uluslar arası alanda Türk dış politikasındaki diğer konuları da etkisi altına alarak, Türkiye'den ödün almaya ya da önünü kesme aracı olarak kullanılmıştır.

1974 Barış Harekatıyla son bulan sıcak çatışmalar, uluslararası arenada bir Türkiye-Yunanistan güç savaşı görüntüsünde günümüze gelmiştir.

1974-1990 yılları arasında iki kutuplu soğuk savaş döneminin uluslararası siyaset parametreleriyle, müzakere ve sonuçsuzluk kısır döngüsünde kilitlenmiş halde beklemekte iken, soğuk savaşın bitmesi sonucu Kıbrıs sorununda da dengeler değişti.

Bu yeni dünya düzeninde Türkiye, hedefini Avrupa Birliği üyeliği olarak çizmiş ve bu yöndeki çabalarına ağırlık vermiştir. Bu dönemde Güney Kıbrıs Rum Yönetimi de 3 Temmuz 1990 tarihinde AB'ne tam üyelik başvurusunu yapmıştır.

Türkiye, Kıbrıs sorunun çözümüne bugüne kadar uzlaşmacı bir yaklaşım sergilemiştir. Ülkemizin birleşmiş bir Kıbrıs'ın 1 Mayıs 2004 tarihinde kendi adını AB'ye katılımını sağlayacak bir çözüm yolunda sergilediği siyasi kararlılık üzerine, BM Genel Sekreteri Annan, Kıbrıs Türk ve Rum liderleri ile Türkiye, Yunanistan ve İngiltere

temsilcilerini, kendi adını taşıyan kapsamlı çözüm planı temelinde müzakerelerin yeniden başlatılmasına ilişkin düzenlemeleri yapmak üzere Şubat 2004'te New York'a davet etmiştir.

Daha sonra, BM himayesinde başlayan yoğun müzakere turları, 19 Şubat-22 Mart 2004 tarihlerinde Ada'da iki taraf arasında, ve bilahare 24-31 Mart tarihleri arasında İsviçre'nin Bürgenstock kasabasında Türkiye ve Yunanistan'ın da katılımlarıyla gerçekleştirilmiştir.

Sözkonusu müzakerelerin amacı, Annan Planı'nı 1 Mayıs'tan önce Ada'nın iki tarafında ayrı referandumlara sunulabilecek şekilde nihai hale getirmek, böylece referandumların sonuçlarına göre, birleşmiş bir Kıbrıs'ın AB'ye girmesine imkan oluşturmak olmuştur. Ancak Türk tarafı referandum sonrasında çözüm planını kazan-kazan yaklaşımı sonucu kabul ederken, Rum tarafı hakkaniyet ölçülerinde hareket etmeyerek planı onaylamadan AB'ye girmiştir.

B) AVRUPA BİRLİĞİ SÜRECİ

Avrupa Birliği ile ilişkilerimizin neredeyse 40 yıllık bir geçmişi vardır. Türkiye, Avrupa Ekonomik Topluluğunun 1958 yılında kurulmasından kısa bir süre sonra Temmuz 1959'da Topluluğa tam üye olmak için başvurmuştur.

Tam üyelik başvurumuza o zamanki adıyla Avrupa Ekonomik Topluluğu tarafından verilen cevapta, Türkiye'nin kalkınma düzeyinin tam üyeliğin

gereklerini yerine getirmeye yeterli olmadığı bildirilmiş ve tam üyelik koşulları gereklerini yerine getirmeye yeterli olmadığı bildirilmiş ve tam üyelik koşulları gerçekleşinceye kadar geçerli olacak bir ortaklık anlaşması imzalanması önerilmiştir.

Sözkonusu anlaşma 12 Eylül 1963 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır. Ankara Anlaşmasıyla Türkiye'nin nihai hedefi, Topluluğa tam üyeliği olmuştur.

Anlaşma, hazırlık dönemi, geçiş dönemi ve nihai dönem olarak üç devre öngörmüştür. Geçiş döneminin sonunda ise gümrük birliğinin tamamlanması planlanmıştır. Anlaşmada öngörülen hazırlık döneminin sona ermesiyle birlikte, 13 Kasım 1970 tarihinde imzalanan ve 1973 yılında yürürlüğe giren Katma Protokolde geçiş döneminin hükümleri ve tarafların üstleneceği yükümlülükler belirlenmiştir.

Ülkemiz 1970'li yıllarda içinde bulunduğu ekonomik krizler ve bazı siyasi tercihlerle Katma Protokol'den kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmekten kaçınmıştır. O tarihlerde yaygın olan kanaat, AET ile ilişkinin bir çeşit sömürü düzeni kurmakta olduğu, pazarımızı Topluluk ürünlerine açmanın sanayileşmemizi ve kalkınmamızı baltalayacağı, dolayısıyla koruma duvarlarının muhafaza edilmesi gerektiği yolundaydı. Türkiye kendi yükümlülüklerini yerine getirmemeye ve Toplulukla ilişkilere soğuk bakmaya başlayınca,

Topluluk da kendi yükümlölüklerini aksatmaya ve ortaklık ilişkisinin geliştirilmesi istikametinde çaba harcamaktan kaçınmaya başlamıştır.

Başlangıçta sadece ekonomik olan sorunlar, 12 Eylül döneminde ve Yunanistan'ın 1980'de Topluluğa tam üye olmasıyla siyasi boyutlar da kazanmaya başlamıştır. Topluluk-Türkiye ilişkileri dondurulmuş ve mali işbirliğine son verilmiştir. Katma Protokolün ise sadece ticari hükümleri işlemeye devam etmiş, diğer bütün hükümleri atıl kalmıştır.

1983 yılında Türkiye'de sivil idarenin yeniden kurulmasıyla birlikte hızla dışa açılmaya başlamıştır. Bu çerçevede, Türkiye 14 Nisan 1987'de AB'ne tam üyelik müracaatında bulunmuştur. Ayrıca, ertelenmiş bulunan gümrük vergileri uyum ve indirim takvimini 1988 yılından itibaren hızlandırılmış bir şekilde yeniden yürürlüğe koymuştur.

Ülkemizin tam üyelik müracaatına 1989 yılında AB Komisyonu tarafından verilen cevapta, Türkiye'nin AB'ne üyelik konusundaki ehliyeti kabul edilmekle birlikte, Topluluğun kendi içindeki derinleşme sürecini tamamlanmasına ve gelecek genişlemesine kadar beklenmesi ve bu arada Türkiye ile gümrük birliği sürecinin tamamlanması hususları belirtilmiştir. Yapılan görüşmeler sonucunda 5 Mart 1995 tarihinde yapılan Ortaklık Konseyi toplantısında alınan karar uyarınca Türkiye ile AB arasındaki gümrük birliği 1 Ocak 1996

tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Avrupa Birliği 1993 Kopenhag Zirve Toplantısında aldığı kararlar uyarınca eski Varşova Paktı ülkeleri olan Merkezi ve Doğu Avrupa ülkelerini kapsayan bir genişleme süreci başlatmıştır. AB Komisyonunun genişlemeye ilişkin stratejisine esas teşkil etmek üzere hazırladığı öneriler 16 Temmuz 1997 tarihinde "Gündem 2000" başlıklı bir raporda açıklanmıştır.

Gündem 2000 raporunda ülkemiz ile ilgili olarak, Gümrük Birliğinin tatminkar bir biçimde işlediği ve AB ile ülkemiz arasında ilişkilerin geliştirilmesi için sağlam bir dayanak teşkil ettiği, ancak siyasi durumun, mali işbirliği ile siyasi diyalogun 6 Mart 1995 tarihinde kararlaştırıldığı şekilde sürdürülmesine imkan vermediği, Gümrük Birliğinin uygulamasının ülkemizin bir çok alanda AB müktesebatını başarıyla üstlenebileceğini gösterdiğini, buna karşılık ekonomimizin makro ekonomik istikrarsızlık kısılcasını kıramadığı ifade edilmiştir. Siyasi konularda ise insan hakları ve Güney Doğu sorunu ile ilgili bilinen görüşler tekrar edilmiş ve bu soruna askeri değil, siyasi bir çözüm bulunması gerektiği ifade edilmiştir.

12-13 Aralık 1997 tarihlerinde Lüksemburg'da yapılan Avrupa Birliği Zirvesinde kabul edilen sonuç bildirisinde, Türkiye'nin tam üyeliğe hazırlanması için bir strateji belirlenmesi kararlaştırılmıştır. Belirlene stratejide, Ankara Anlaşmasında öngörölmüş bulunan imkanların

geliştirilmesi, Gümrük Birliği'nin güçlendirilmesi, mali işbirliği ve mevzuat uyumu gibi unsurlara yer verilmesi ve gelişmelerin düzenli olarak Ankara Anlaşması çerçevesinde Kopenhag kriterleri ve AB'nin 29 Nisan 1997 tarihli deklarasyonu uyarınca gözden geçirilmesi öngörülmüştür.

15-16 Haziran 1998 tarihinde gerçekleşen AB Cardiff Zirvesi sonunda yayınlanan Başkanlık Sonuç Belgesinin genişleme ile ilgili bölümünde, Türkiye'nin Avrupa Birliği'nin genişleme sürecindeki konumunu nisbi şekilde iyileştiren bir usluba yer verildiği görülmüştür. Belgede, bu kere Türkiye'nin "üyelik için ehil" olduğu ifadesinden vazgeçildiği, bunun yerine zımni bir şekilde "üyelik adayı" tanımlanmasının getirildiği gözlenmektedir.

3-4 Haziran 1999 tarihlerinde Köln'de yapılan AB Hükümet ve Devlet Başkanları Zirvesinde Almanya tarafından hazırlanan ve Türkiye'nin beklentilerini karşılayabilecek nitelikteki taslak metin, İngiltere ve Fransa'nın desteğine rağmen, Yunanistan'ın ve diğer bazı üye ülkelerin olumsuz tutumları neticesinde kabul edilmemiştir.

Cardiff Zirvesi kararları uyarınca, aday ülkeler hakkında hazırladığı raporlardan ikincisi, 13 Ekim 1999 tarihinde Komisyon Başkanı Romano Prodi tarafından açıklanmıştır. Türkiye, bu raporda, bu kez tam üyeliğe aday gösterilmiş ve Lüksemburg Zirvesinde diğer ülkeler için yapılmış olduğu gibi, ülkemize de somut bir Katılma Ortaklığı Stratejisi önerilmiştir.

Türkiye, 10-11 Aralık 1999 tarihlerinde Helsinki'de yapılan AB Devlet ve yapılan AB Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'nde oybirliği ile Avrupa Birliği'ne aday ülke olarak kabul ve ilan edilmiş, diğer aday ülkelerle eşit konumda olacağı açık ve kesin bir dille ifade edilmiştir.

9 Ekim 2002 tarihinde Avrupa Birliği Komisyonu tarafından aday ülkelerle ilgili olarak her yıl hazırlanan İlerleme Raporunun beşincisinde, ülkemizin son bir yılda gerçekleştirmiş olduğu siyasi reformların Kopenhag Katılım kriterlerinin karşılanması yönünde önemli bir adım oluşturduğu ifade edilmiştir. Ayrıca, ekonomik kriterlere ve Topluluk müktesebatına uyum konusu da ülkemiz açısından genelde olumlu bir şekilde değerlendirilmeler yer almıştır. Bununla birlikte, ülkemizin siyasi kriterleri tam olarak karşılanmadığı ve her alanda daha fazla ilerleme kaydetmesi gerektiği de belirtilmiştir.

12-13 Aralık 2002 tarihlerinde AB, bir sonraki genişlemesine ilişkin karar alarak, 10 aday ülkenin Mayıs 2004 itibariyle AB üyesi olacaklarını ilan etmiştir. Bulgaristan ve Romanya'nın ise müzakereleri tamamlamalarını takiben 2007 yılında üye olabileceklerine yönelik hedef teyit edilmiştir.

Zirve'de Türkiye'yle ilgili olarak AB, 2004 Aralık ayında, Komisyonun hazırlayacağı rapor ve önerileri doğrultusunda Türkiye'nin Kopenhag siyasi kriterlerini yerine getirdiğine kanaat getirdiği takdirde, gecikmesiz olarak üyelik müzakerelerini açmayı taahhüt etmiştir.

Ülkemizin Avrupa Birliğine giriş sürecinde 2003 ve 2004 yılında çok verimli ve faal bir diplomasi yürütülmüştür. Bu çerçevede, Kopenhag siyasi kriterlerin karşılanması yönünde gerçekleştirilen yasal düzenlemeler bağlamında reform niteliği taşıyan uyum paketleri Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilmiştir. Böylece, üyelik müzakerelerinin başlatılması için ön şart olan siyasi kriterlerin karşılanması için gerekli düzenlemeler tamamlanmıştır.

II. SIFIR TOPLAMLI OYUN

Sıfır toplamlı oyunda bir tarafın kazancı diğer tarafın zararına eşittir. Sıfır toplamlı oyunda, bir taraf diğerine göre açıkça güçlü ise sonuç alınır.

Uluslararası sorunlara bu yönde yaklaşıldığında, güçlü olan diğer tarafın zararına isteklerini kabul ettirmeye zorlar. Kayıpları yüklenmeyi kimse gönüllü olmaz. Çünkü, bir taraf kazanıyorsa bir taraf kaybediyordur. Bir başka ifadeyle, sıfır toplamlı oyunda bir taraf kazanacak diğer taraf ise kaybedecektir.

Eğer iki taraf sıfır toplamlı müzakere anlayışı uygularsa, bir tarafın diğerine açıkça üstün olana kadar sorun çözülmecektir.

III. KAZAN-KAZAN YAKLAŞIMI

Kazan-kazan yaklaşımının dayandığı müzakereci karakter özellikleri; kişisel bütünlük, olgunluk ve bolluk zihniyetidir. Kazan-kazan yaklaşımı, ancak olumlu ilişki içindeki müzakereciler arasında uygulanabilir.

İlişkiler belirli konularda antlaşmalar yapmayı, antlaşmalar ise kuralları belirli bir işbirliğini sürdürmeyi sağlar.

İlişkinin içinde sürdürüldüğü sistemin kazan-kazan yaklaşımını ödüllendirmesi gerekir. Eğer müzakere süreci kazan-kazan yaklaşımı dışında tutumları ödüllendiriyorsa bu yaklaşım uygulanamaz.

Kazan-kazan yaklaşımını oluşturmada izlenmesi gereken sürecin dört adımı vardır. Sorunun başkalarının gözüyle görülebilmesi (empati), anahtar sorun ve kaygıların anlaşılması, kabul edilebilir sonuçların açıklığa kavuşturulması ve sonuçlara götürecek seçenekler üzerinde anlaşılması gerekir.

Uluslararası problemlerin çözümünde; kazan-kazan yaklaşımıyla çözümün empoze edilmesi yerine, adalet ve hakkaniyete dayalı olarak ve tarafların isteğe bağlı seçimleriyle ihtilaflar ortadan kaldırılarak kabul edilebilir neticelere ulaşılabilir.

Mesela, Kıbrıs sorunun çözümü için geliştirilen "Annan Planı"nında iki tarafın da istemediği unsurların bulunması doğaldır. Tarafların vazgeçilmezleri veya daha çok istediği noktalar arasında farklılıklar bulunmaktadır. **Bu noktaların belirlenerek iki tarafın da denk bir şekilde tatmin edilebileceği çözüm optimal ve kazan-kazan yaklaşımına uygun bir çözümdür.**

IV. KAZAN-KAZAN MODELİNE GÖRE KIBRIS'TA TARAFLARIN DURUMU

TÜRK TARAFININ DURUMU

- Kıbrıslı Türkler, bir azınlık değil iki kurucu devletten birinin sahibi olacaktır.
- Siyasi eşitlik ve iki kesimlilik gibi Türkiye'nin garantörlüğü de güven altına alınacaktır.
- Türkiye AB'ye girdiği zaman bile Türk askeri adada kalacaktır.
- Adaya sonradan yerleşen Türklerin 45 binine Kıbrıs vatandaşlığı verilecektir. (Kıbrıslılarla evlenmiş olanlar) Diğerleri ülkeye dönüş için çeşitli teşviklerden yararlanacaktır.
- Kıbrıs Türk Devleti, Rum tarafına terk edeceği arazi karşılığında uluslararası tanınma elde edecek, tecritten, ambargodan kurtulacaktır.
- Türkiye'yi başta BM, Avrupa Konseyi ve AB olmak üzere uluslararası platformlarda çok güç durumda bırakan, Avrupa hukuk düzeni dışına itme tehlikesi arz eden Kıbrıs sorunu çözülmüş olacaktır.
- Kıbrıs, Türkiye'nin üyeliğini destekleme yükümlülüğü altına girecektir.
- Ankara hükümeti, mülklerini kaybeden Rumların AİHM önündeki tazminat davalarının muhatabı olmaktan kurtulacaktır.

RUM TARAFININ DURUMU

➤ Türk tarafı, 1974'te "Barış" hareketıyla denetimini ele geçirdiği toprakların bir bölümünden çekilecektir.

➤ Ada nüfusunun yaklaşık %22'sini oluşturan Türklerin elindeki toprakların oranı %36'dan %29'a inecektir. Toprak iadesi süreci 3,5 yıla yayılmaktadır.

➤ Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti Merkez Bankası Yönetim Kurulu'nda 2 Rum, 2 Türk ve bir yabancı üye bulunacak. Dolayısıyla karar alınmasında yabancı üyenin oyu belirleyici olacaktır.

➤ KKTC'de 65 köy Rumlara bırakılacaktır. 58 bin Türk aşamalı olarak yer değiştirecektir.

TÜRK TARAFININ DURUMU

➤ Türkiye, batı komşusu Yunanistan ile barışı pekiştirerek hem savunmasını güçlendirmek hem de tasarruf edeceği kaynakları en çok ihtiyaç duyurulan eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik alanlarına yatırıma imkan bulacaktır.

➤ Türkiye'nin AB üyeliği önündeki en önemli engellerden biri ortadan kalkacaktır.

➤ Türkçe, hem Kıbrıs'ın hem de AB'nin resmi dillerinden biri olacaktır. Böylelikle Türkiye'nin AB'ye entegrasyonu için bir adım daha atılmış olacaktır.

➤ Terk edilen topraklardan ayrılmak isteyen Türklere rehabilitasyon programları hazırlanacak, istisnai bazı yerleşim birimlerinde kalmak isteyenlere kendi dil, din ve kültürlerini özgürce yaşama hakkı tanınacaktır.

➤ Kalıcı Derogasyonlar: Kıbrıs Türk Devleti'nin nüfusunun en çok üçte bir oranında yabancı olabilecektir.

➤ AB Derogasyonları: "Birincil Hukuk" statüsünde getirme yükümlüğü altına girmesini talep etmekteyiz. Komisyon ise halen buna gerek olmadığını ileri sürmektedir.

➤ Türk devleti'nin ayrı hükümeti, ayrı parlamentosu ve ayrı mahkemeleri olacaktır.

➤ Birleşik Kıbrıs Senatosu'nda 24 Türk, 24 Rum olacak. Bu dağılım kalıcı olacak. Türk kurucu

RUM TARAFININ DURUMU

➤ Federal Hükümet 3 Türk, 3 Rum Bakandan oluşacak. Avrupa Parlamentosunda 4 Rum, 2 Türk Milletvekili olacak.

➤ Türk kurucu devletine yerleşecek Rum sayısı 19 yıla kadar, Türk nüfusunun yüzde 18'ni aşamayacaktır. Yunanistan ve Türkiyeliler'in oranı yüzde 5 olacaktır. 19 yıl sonra veya Türkiye AB üyesi olduğunda bu sınırlama kaldırılacaktır.

➤ Rumların Kuzey'deki evlerine dönmeleri konusundaki 5 yıllık moratoryum korunacaktır.

➤ Rumlar'a bırakılacak topraklar, 42 aylık süreçte 6 aşamalı olarak devredilecektir. Güzelyurt bölgesinin büyük bir kısmı Rumlara bırakılacaktır.

➤ Karpaz'ın Türk yönetimine bırakıldığı düzenlemede, Türk tarafındaki yüzde 36'lık toprak yüzde 29'a düşürülecektir. Buna göre, sadece toprak devri nedeniyle yaklaşık 58 bin Türk yer değiştirmek durumunda kalacaktır.

➤ Kıbrıs'taki mal-mülk sorunlarının çözümünde muhatap Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti olacaktır. Bu sorunla ilgili olarak, Türkiye aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde dava açılmayacak; açılan davalar dondurulacaktır.

➤ Lefkoşa-Gazimogosa anayolunun güneyine Türk askeri geçemeyecektir.

TÜRK TARAFININ DURUMU

devleti'nin senatörleri sadece Kıbrıslı Türkler tarafından seçilecek.

➤ Türk kurucu devleti Rumların daimi ikamet hakkına sınırlama getirebilecek.

➤ Federal Hükümet 3 Türk, 3 Rum Bakandan oluşacak. Avrupa Parlamentosunda 4 Rum, 2 Türk Milletvekili olacak.

➤ Başkanlık Konseyi'nde 6 Rum, 3 Türk bulunacak, Başkanlık süresi ilk beş yıldan sonra (ilk beş yıl onar aylık rotasyon) Rumlar için 40, Türkler için 20 ay olacaktır. Kararlar için en az bir Türk üyenin de onayı gerekecektir.

➤ Türk kurucu devleti, Türkiye ile ekonomik, kültürel, mali ve ticari alanlarda her türlü işbirliği yapabilecek, belge ve anlaşmalar imzalayabilecektir.

➤ Kıbrıs Türk devleti balıkçılık ve tarım alanlarında tam yetkili olacaktır.

➤ Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti Merkez Bankası Başkanı yabancı olacaktır. Başkana sınırsız yetkiler verilecektir.

➤ Türkiye'nin Ada'daki etkin ve fiili garantörlüğü devam edecektir. Ada'da 2011 yılına kadar 6'şar bin Türk ve Yunan askeri bulundurulacaktır. 2018'e kadar 3'er bin Türk ve Yunan askeri adada kalacaktır. Bu tarihten sonra, 1960 anlaşmalarındaki

RUM TARAFININ DURUMU

➤ Türk tarafı, 1974'te "Barış" hareketiyle denetimini ele geçirdiği toprakların bir bölümünden çekilecektir.

➤ Ada nüfusunun yaklaşık %22'sini oluşturan Türklerin elindeki toprakların oranı %36'dan %29'a inecektir. Toprak iadesi süreci 3,5 yıla yayılmaktadır.

➤ Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti Merkez Bankası Yönetim Kurulu'nda 2 Rum, 2 Türk ve bir yabancı üye bulunacak. Dolayısıyla karar alınmasında yabancı üyenin oyu belirleyici olacaktır.

➤ KKTC'de 65 köy Rumlara bırakılacaktır. 58 bin Türk aşamalı olarak yer değiştirecektir.

TÜRK TARAFININ DURUMU

gibi sembolik olarak Yunan askerlerinin sayısı 950, Türk askerlerinin sayısı 650 olacaktır. Türkiye'nin bu tarihten önce AB üyesi olması halinde asker sayısı daha önce bu seviyeye inecektir.

➤ Türk kurucu devletine yerleşecek Rum sayısı 19 yıla kadar, Türk nüfusunun yüzde 18'ni aşamayacaktır. Yunanistan ve Türkiyeliler'in oranı yüzde 5 olacaktır. 19 yıl sonra veya Türkiye AB üyesi olduğunda bu sınırlama kaldırılacaktır.

➤ Türk tarafında kişi başına milli gelir, Rum tarafının yüzde 85'ine ulaşınca kadar, Rumlar'ın Türk tarafından mal-mülk edinmesi Türk kurucu devletinin iznine tabi olacaktır.

➤ Kıbrıs'taki mal-mülk sorunlarının çözümünde muhatap Birleşik Kıbrıs Cumhuriyeti olacaktır. Bu sorunla ilgili olarak Türkiye aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde dava açılmayacak, açılan davalar dondurulacaktır.

➤ Federal Kurumlar ve Parlemtentonun seçimi 13 Haziran 2004 tarihinde yapılacak, buna kadar Geçici Federal Hükümet 3 Türk, 3 Rum Bakandan oluşacak, daha sonra oy hakkı bulunan 4 Rum, 2 Türk Başkanlık konseyi üyesiyle oy hakkı bulunmayan 2 Rum, 1 Türk konsey üyesi olacak. Avrupa Parlamentosunda 4 Rum, 2 Türk milletvekili olacak.

V. KAZAN-KAZAN YAKLAŞIMINA GÖRE AB ÜYELİĞİMİZİN TARAFLAR AÇISINDAN DURUMU

TÜRKİYE AÇISINDAN KAZANÇLAR

➤ Türkiye Avrupa Birliğine üye olmakla, siyasi ve stratejik açılardan varlığını güçlendirecek, etkinliğini artıracak ve çıkarlarını güvence altına alacaktır.

➤ Türkiye'nin üyeliğe ehil oluşu AB ile şimdiye kadar akdedilen belgeler çerçevesinde sağlam bir hukuki zemine dayanacaktır.

➤ Türkiye, AB üyeliğiyle Uluslararası ekonomik ve ticari çıkarlarını daha da geliştirecek ve bu alandaki geleceğini teminat altına alacaktır.

➤ AB üyeliği, Türkiye'de çağdaş hayatın gerektirdiği hukuk düzenini pekiştirecek, eğitim alanında gençlerimize yeni ufuklar açacaktır.

➤ AB üyeliği Avrupa'da yaşayan vatandaşlarımızın statülerinin yükselmesine katkıda bulunacaktır.

➤ AB'ne üyelikle Avrupa'da yüzyılların birikimiyle oluşan Türk karşıtı önyargı ve olumsuz algılamaları azaltacaktır.

➤ AB üyeliği, ülkemizdeki demokrasinin gelişim sürecini hızlandırarak, daha sağlam temellere kavuşmasını sağlayacaktır.

AB AÇISINDAN KAZANÇLAR

➤ Türkiye'nin üyeliği, AB'nin küresel bir aktöre dönüşmesini katkı sağlayacaktır.

➤ Türkiye'nin AB üyeliği, Avrupa'ya sınırdaş bölgelerde barış ve istikrara katkı sağlayacaktır.

➤ Türkiye'nin üyeliği, Batı ile İslam Dünyasının buluşması anlamına gelecektir.

➤ Türkiye'nin üyeliği, ekonomik yönden de Avrupa'ya büyük katkı sağlayacaktır.

➤ Türkiye'nin üyeliği, Avrupa'nın iç piyasasını ve piyasalardaki rekabetini güçlendirecektir.

➤ AB üyesi Türkiye, AB'ne daha büyük bir siyasi ağırlık, Avrupalılara da daha geniş çaplı bir güvenlik kazandıracaktır.

➤ Türkiye'nin AB'ne girişi dünyanın stratejik durumunu AB lehine değiştirebilecektir.

➤ Türkiye'nin katılımı AB'ne yepyeni ufuk açacak, vizyonu genişleyecektir.

➤ Bakü-Ceyhan boru hattının tamamlanmasıyla, Türkiye AB'ye bu kaynağa istikrarlı şekilde ulaşma güvencesi sağlayacaktır.

TÜRKİYE AÇISINDAN KAZANÇLAR

➤ Cumhuriyetin temel sistemi güvence altına alınmış olacak, Askeri Müdahaleler dönemi tamamiyle bitecektir. Sivil Toplum Örgütleri ön plana çıkacaktır.

➤ Türk Silahlı Kuvvetleri hem NATO hem de Avrupa Ordusu aracılığıyla Avrupa içinde son derece önemli rol oynayabilecektir. Yeni kurulacak Avrupa Ordusunun en önemli unsuru olacaktır.

➤ Tam üyelik Türkiye'nin savunma ve güvenlik politikalarını güçlendirici etkide bulunacaktır.

➤ Türkiye, Avrupa'nın karar mekanizmalarına katılacağı için, Avrupa politikalarının oluşturulmasında rol oynayabilecektir. Böyle bir konumdaki Türkiye'nin Orta Doğu, Orta Asya ve Güney Doğu Asya'daki ağırlığı artacak, İslam dünyasında da son derece ayrıcalıklı ve ağırlıklı yeri olacaktır. Türkiye, bu bölgelerdeki gelişmeleri çok daha fazla etkileyebilecektir.

➤ Kıbrıs ve Yunan sorunu çözülecek ve Ege Denizi barış gölüne dönüşecektir. Böylece, Türkiye'nin dışa yönelik güvenliği bir kat daha artmış olacaktır.

➤ Türk ekonomisi değişecek, devlet ekonomideki rolünü istemese de azaltacak ve rekabet şartları geçerli olacağından, Türkiye sıçrama yapacaktır. Ekonomi bir sisteme oturacak, her gelen

AB AÇISINDAN KAZANÇLAR

➤ Irak-Orta Doğu-Kafkaslar ve Güney Asya'da ağırlığını artırmak isteyen AB, üye statüsündeki Türkiye ile bunu sağlayabilecektir.

➤ Türkiye'nin üyeliği ile AB'nin İslam dünyasındaki konumu değişecektir. 11 Eylül sonrasındaki "Hristiyan -Müslüman çatışması" savları büyük oranda giderilecektir. AB bu sayede müslüman bir ülkeyi arasında istemeyen bir Hristiyan Klubü görüntüsünden kurtulacaktır. Tam aksine, kültürel farklılıkların birlikte yaşayabileceğini, İslam ile çağdaşlık ve demokrasinin bağdaşabileceğini dünyaya gösterebilecektir. Türkiye'nin üyeliği, İslam dünyasının Avrupa'ya ve genelde Batı'ya bakışını da etkileyecektir.

➤ Yapılan hesaplamalara göre Türkiye 20 yıl sonra 85 milyon nüfusa ve kişi başına 10 bin dolarlık gelire ulaşacaktır. Büyüyen, genç ve dinamik bir Türkiye, AB için son derece önemli bir pazar olacaktır.

➤ Türkiye'nin genç nüfusu, Avrupa'nın ihtiyaç duyacağı el emeği açığını kapatacaktır.

➤ Avrupa'da sanayinin genişleyebileceği alan sıkıntısı ortadan kalkacaktır..

TÜRKİYE AÇISINDAN KAZANÇLAR

hükümetin kendi politikalar yanında, AB kuralları geçerli olacak, Ülkemizin önü açılacaktır.

➤ Türkiye, AB tam üyeliği ile birlikte özellikle ekonomik kalkınmışlık açısından bölgesinde lider bir konuma ulaşacaktır.

➤ Türkiye, ihracatını güvence altına alacak, yabancı yatırımlar artacak, en son teknoloji ve kalkınması için gereken yatırım ürünlerine, ucuz ve güvenceli şekilde ulaşacaktır.

➤ Serbest dolaşım hakkının elde edilmesiyle ülkemizdeki çeşitli meslek grupları ve Türk işçileri her alanda eşit muamele ve eşit gelir kazanacaklardır.

➤ AB üyeliği Türkiye için gerekli istikrar ortamını sağlayarak ekonomik büyümeyle beraber istihdam imkanları artacaktır.

➤ Çevre değerlerinin korunmasında AB standartlarına erişilecektir.

➤ Devlet etkinleşip verimli çalışarak eğitim, sağlık ve adalette daha fazla hizmet sunacak, toplumu ilgilendiren birçok alanda yapılacak düzenlemelere vatandaşlarımızın hayat standardında yükselme sağlanacaktır.

➤ AB pazarı Türkiye'nin iç pazarı olacak ve piyasa daha şeffaf olacaktır.

AB AÇISINDAN KAZANÇLAR

➤ Türkiye'nin tam üyeliği AB'nin Adalet ve İçişleri alanındaki politikalarının etkinliğinin artmasına katkı sağlayacaktır.

➤ Türkiye'nin tam üyeliğiyle beraber Ege'nin AB'nin bir iç denizi haline gelmesi AB'nin stratejik çıkarlarını güçlendirici bir etki yapacaktır.

➤ Tam üyelik sonrasında hizmetler ve kamu alımları piyasalarında sağlanacak tam serbestleşme, AB firmalarına önemli avantajlar getirecektir.

➤ Türkiye'nin tam üyeliği AB firmalarına doğrudan yatırımlar çerçevesinde önemli fırsatlar kazandıracaktır.

➤ Tam üyeliğin AB içi rekabeti artırması AB ekonomisine özellikle tüketiciler açısından olumlu etkilerde bulunacaktır.

➤ Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğiyle birlikte tarife dışı ve teknik engellerin tümüyle ortadan kalkması AB piyasalarına önemli faydalar sağlayacaktır.

➤ Türkiye'nin tam üyelikle beraber çevre ve sosyal politika alanlarında AB standartlarını yakalaması AB açısından yararlı olacaktır.

➤ Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğiyle birlikte tarife dışı ve teknik engellerin tümüyle ortadan kalkması AB piyasalarına önemli faydalar sağlayacaktır.

TÜRKİYE AÇISINDAN KAZANÇLAR

➤ KOBİ'lerin yapısında rekabet gücünü artıracak yapısal değişiklikler sağlanarak ihracat yapma fırsatları arttırılacaktır.

➤ Devletin ekonomideki ağırlığı azalacak ve KİT'ler yüzünden yüklenmek zorunda kaldığı finansal sorunlarla karşılaşmayacak ve ayrılan kaynakları asli görevlerine yönlendirebilecektir.

➤ Tam üyelikle birlikte, Türkiye'deki ekonomik ve mali politikalarda sürdürülebilir istikrar sağlanacak ve şeffaflık artacaktır.

➤ Avrupa Birliği tam üyeliği, yabancı yatırımların önündeki siyasi, ekonomik ve bürokratik engellerin ortadan kalkmasını ve yabancı yatırımların önemli ölçüde artmasını sağlayacaktır.

➤ Tam üyelik Türkiye'deki kalite anlayışının geliştirilmesine katkıda bulunarak, tüketiciler üzerinde olumlu bir etki oluşturacaktır.

➤ Türkiye'deki meslek standartları AB normlarına uygun hale gelecektir.

➤ AB teknik mevzuatına uyum sağlanmasıyla firmalarımızın rekabet gücü artacaktır.

➤ Türkiye'nin AB Adalet ve İçişleri politikalarına dahil olması, terör, uyuşturucu ve yasadışı göç ile olan mücadelesini güçlendirecektir.

AB AÇISINDAN KAZANÇLAR

- Tam üyelik sonrasında gerçekleşecek tarım ürünleri ticareti, Birliğin refahını olumlu yönde etkileyecektir.
- Türkiye'nin tam üyeliği sonrasında AB firmaları Orta Doğu, Rusya ve Orta Asya pazarlarında avantajlı konuma sahip olacaklardır.
- Türkiye'nin AB üyeliği AB turizm pazarına olumlu etkilerde bulunacaktır.
- Türkiye'nin genç nüfusu AB'deki ekonomik dinamizmi sürdürmede önemli bir rol oynayacaktır.
- Türkiye'nin tam üyeliği, AB'nin kültürel çoğulculuk çerçevesindeki kimlik oluşumuna önemli ölçüde katkıda bulunacaktır.
- Avrupa-Akdeniz Ortaklığı çerçevesinde Türkiye'nin tam üye olarak üstleneceği rol AB'ye gerek ekonomik gerek siyasi açıdan önemli faydalar sağlayacaktır.
- Türkiye'nin AB üyeliği Birliğe Trans-Avrupa Ağlarının genişlemesi yönünde faydalar sağlayacaktır.
- Türkiye AB'ye kültürel zenginlik ve çeşitlilik getirecektir.

TÜRKİYE AÇISINDAN KAZANÇLAR

- Tam üyelik, Türkiye’de bilim ve teknolojinin gelişmesinde önemli rol oynayacaktır.
- Türkiye’nin AB tam üyeliği, tarım sektörünün reformuna katkı sağlayacaktır.
- Tam üyelik, Türkiye’nin turizm sektörünün gelişimini hızlandıracaktır.
- Türkiye’nin tam üyelikle Trans-Avrupa ağlarına dahil olmasının özellikle telekomünikasyon, ulaşım, enerji ve çevre alanlarında önemli faydaları olacaktır.
- Türkiye’nin AB tam üyeliği, ülkede Batı standartlarında katılımcı ve demokratik bir siyasi kültürün ve sivil toplum anlayışının yerleşmesi sürecini güçlendirecektir.
- Tam üyelik, Türkiye’nin kültürel yapısını zenginleştirici ve geliştirici etkide bulunacaktır.
- Türkiye’nin tam üyelik sonrasında AB’nin Bölgesel Politikasına dahil olması, ülkedeki bölgesel farklılıkların azaltılmasına büyük katkı sağlayacaktır.
- Nüfus gücü, Türkiye’ye AB açısından siyasi bir güç sağlayacaktır.
- Ortadoğu’daki ülkeler için halihazırda bir “rol modeli” teşkil eden Türkiye’nin bu konumu tam

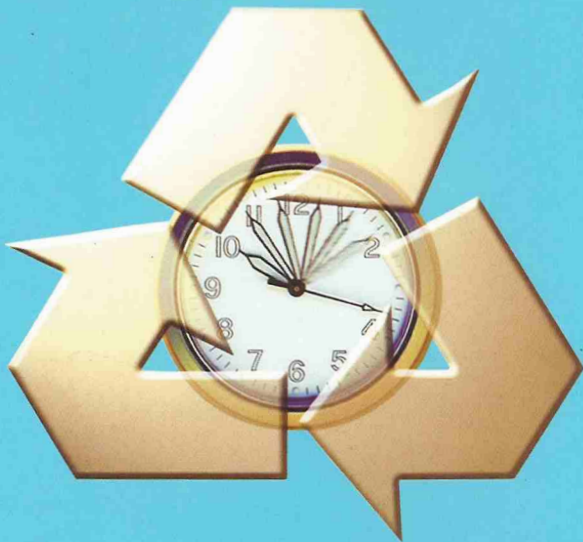
TÜRKİYE AÇISINDAN KAZANÇLAR

üyelik sonunda daha da güçlenecek ve bölgesindeki önemi artacaktır.

➤ Tam üyelik ile Avrupa Birliği'nin teknik mevzuatına uyum sağlanması, Türk firmalarını rekabet gücünü artırıcı etki oluşturacaktır.

SONUÇ

Dış Politikada uygulanan KAZAN - KAZAN yaklaşımıyla, Türkiye'nin uluslararası sorunlarının çözümünde **hakkaniyete uygun ve adaletli çözümlerin oluşturulması**, ülkemiz açısından yararlı olacağı değerlendirilmektedir.

**Kaynakların Kullanımında
80 / 20
Prensibi**

ve

**Bir Milyon İşlemde
En Fazla Üç Hataya İzin Veren
6 Sigma Yaklaşımı**

TÜRKİYE İSRAFI ÖNLEME VAKFI

